

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף מ"ט ע"א

עדים החתומים על השטר ואמרו כדלהלן, האם נאמנים לרב נחמן? [תד"ה אמר רב נחמן].

אנוסים או קטנים היינו	כתב ידם יוצא ממקום אחר	אין כתב ידם יוצא ממקום אחר
מודעא או אמנה היו דברינו	אין נאמנים	נאמנים ¹
	אין נאמנים	אין נאמנים ²

עדים החתומים על השטר ואמרו כדלהלן, האם נאמנים למר בר רב אשי³?

אמנה היו דברינו	כתב ידם יוצא ממקום אחר	אין כתב ידם יוצא ממקום אחר
מודעא היו דברינו	לרשב"ם: נאמנים ⁴ לתוס': אין נאמנים ⁵	אין נאמנים
		נאמנים

¹ כתבו תד"ה אמר רב נחמן, דכאן כיון שכל עדות קיום השטר הוא רק על פיהם, יש להם מגו דהפה שאסר ונאמנים, וכאן לא שייך לומר דלא אתי על פה ומרע לשטר, שהרי הם אומרים שאין כאן בכלל שטר שנכתב כדין.

² דאף שיש להם מגו וכנ"ל, מ"מ כיון שהם מודים שהשטר נכתב כהלכתו לא נאמנים להיות חוזרים ומגידים, ולהרע את השטר לומר שהוא מודעא או אמנה.

³ דהנה לרב נחמן נתבאר לעיל שבכל ענין במודעא או אמנה אינם נאמנים, אולם למר בר רב אשי שמפרש שהטעם שלא נאמן בשטר מודעא, הוא משום דהוא שטר עולה, ולא נאמנים לעשות עצמן רשעים לומר שחתמו על שטר עולה, אי"כ טעם זה שייך רק באמנה ולא במודעא, ואדרבה במודעא מצוה עבדי להציל עשוק מיד עושקו ושפיר נאמנים כדלהלן.

⁴ כתב רשב"ם בד"ה מודעא היו דברינו נאמנים, דאפי' שכתב ידם יוצא ממקום אחר שאין להם מגו דהפה שאסר, מ"מ כיון שאינם סותרים עדותן הקודמת לומר שהשטר אינו שטר, אלא רק מוסיפים לומר שקדמה לו מודעא – נאמנים.

⁵ כן כתבו בתד"ה מר [וגם בתד"ה אר"נ], דאם כתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנים דאין להם מגו, דרק כשיש להם מגו וחייבים להאמינם אני אומר שאינם חוזרים מעדותן אלא מוסיפים, אבל כשאין להם מגו לא נאמנים דסו"ס עדותן הלא סותרת למה שנשמע מהשטר.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

דף מ"ט סע"א רע"ב

המתנה על נחלה שלא יירשנה בלשונות דלהלן האם מהני?

באומר לשון סילוק	מהארוסין ⁶ בנחלת אשתו - דרבנן	בנחלק אביו – דאורייתא
באומר לשון מתנה	מהני ⁸	לא מהני ⁷
	מהני	מהני

דף מ"ט ע"ב

האם האיש או האשה יכולים להסתלק מהתקנות דלהלן? [תד"ה יכולה].

לרב הונא ⁹	אמרה איני נזונת ואיני עושה	אמר צאי למעשה ידיים במזונותיך
לריש לקיש ¹⁰	אינה יכולה	אינו יכול
	אינה יכולה	יכול

האם האיש או האשה יכולים להסתלק מהארוסין מהתקנות דלהלן? [תד"ה יכולה].

לרשב"ס	אמר איני אוכל פירות ואיני פודה	אמרה איני נותנת פירות ואיני נפדית
לתוס'	יכול ¹¹	אינה יכולה
	אינו יכול	אינה יכולה ¹²

⁶אולם מהנשואין אף שהיא ג"כ נחלה דרבנן, אינו מועיל בלשון סילוק, וכמ"ש רשב"ס בסוף עמ' א' בד"ה בעודה ארוסה, דכיון שכבר זכה בפירות מהנישואין, חשוב שכבר באה הירושה לידו [אפי' שלא מתה עדיין אשתו], וא"א להסתלק ממה שכבר הוא בידו.

⁷וביאר רשב"ס בעמ' ב' בד"ה וכדרבא, דאף שלא הגיע עדין לידו בשעת התנאי, מ"מ לשון סילוק לא מועיל, דכיון שמן התורה הוא שלו לא יכול להסתלק מדבר שבא אליו בעל כורחו, ורק בירושה דרבנן שתקנו רבנן תקנה זו לטובתו, ולא תקנו למי שלא רוצה בה, יכול להסתלק.

⁸וכתבו בתד"ה וכדרב, שהחידוש כאן דאף שא"א להקנות דבר שלא בא לעולם, מ"מ להסתלק מדבר שלא בא לעולם אפשר.

⁹ס"ל דמזוני הוא עיקר תקנת חז"ל, ומעשה ידיים תקנו לאיש תחת המזונות שהוא נותן, ולכך היא יכולה לומר איני נזונת ואיני עושה, אבל הוא לא יכול לומר לה צאי למעשה ידיך במזונותיך כיון שהתקנה היא לטובתה.

¹⁰ס"ל דמעשה ידיים עיקר, ולכך כשמספיקים מעשה ידיה למזונותיה יכול לומר הבעל איני רוצה בתקנת מעשה ידיים. אולם בלא ספקה אומר ר"ת בסוף ד"ה יכולה, שלא יכול לומר לה צאי וכו'.

¹¹כן כתב רשב"ס בד"ה כדרב הונא, והביאוהו בתד"ה יכולה, דכיון שהתקנה היא לטובתו שיאכל פירות דאמרינן בכתובות שתקנו פרקונה תחת פירותיה, לכך יכול לומר מן האירוסין קודם שזכה בפירותיה שאינו רוצה בתקנת חכמים זו.

¹²ואף שס"ל לתוס' שפרקונה עיקר, מ"מ אינה יכולה לומר שאינה רוצה בתקנה זו שהיא לטובתה, כי חשו חכמים שלא תטמע בין העכו"ם, ועוד שבכך היא מפקיעה תקנת חז"ל לגמרי לכל הזמן, ועוד שכבר זכה הבעל בפירות דידו כידה, עיי"ש.